

ਸਮੇਸਟਰ-1

ਦਸਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ

(ਭਾਗ-1) ਡਰਾਈਂਗ (ਬਿਊਰੀ)

ਸਮਾਂ: 3 ਘੰਟੇ

(ਜਿਊਮੈਟਰੀਕਲ ਅਤੇ ਸਕੇਲ/ ਮਕੈਨੀਕਲ ਡਰਾਈਂਗ) ਕੁੱਲ ਅੰਕ: 50 ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ

(Structure of Question Paper)

ਜਿਊਮੈਟਰੀਕਲ ਡਰਾਈਂਗ

ਅੰਕ:20

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 1 ਤੋਂ 4 ਤੱਕ ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 5-5 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਮਕੈਨੀਕਲ ਡਰਾਈਂਗ/ ਸਕੇਲ ਡਰਾਈਂਗ ਦਾ 30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

1. ਰੇਖਾਵਾਂ ਦੀ ਅਨੁਪਾਤਕ ਵੰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।
ਅੰਕ:5
2. ਕਰਣਵਤ ਪੈਮਾਨੇ (Diagonal scales) ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।
ਅੰਕ:5
- 3) ਸਮਰੂਪੀ ਅਕਾਰ (Similar Figures) ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।
ਅੰਕ:5
- 4) ਬਾਹਰੀ ਅਕਾਰ (Described figures) ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।
ਅੰਕ:5

ਸਕੇਲ/ਮਕੈਨੀਕਲ ਡਰਾਈਂਗ

ਅੰਕ:30

(Scale/Mechanical Drawing)

ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।

5. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦਾ ਮੱਥਾ (Elevation), ਪਾਸਾ (Side) ਅਤੇ ਤਲ (Plan) ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਪੈਮਾਨਾ ਵੀ ਬਣਾਉਣਾ।

- (1) ਮੇਜ਼ ਦਾ ਦਰਾਜ਼
- (2) ਸਟੂਡੈਂਟ ਮੇਜ਼
- (3) ਫਾਈਲ ਰੈਕ
- (4) ਬਾਥਰੂਮ ਟੇਬਲ
- (5) ਟੀ ਪੌਟ ਸਟੈਂਡ (ਘੜੌਜੀ)

ਕਾਰਗਜ਼ ਦਾ ਮਾਪ: ਪੂਰੇ ਡਰਾਈਂਗ ਪੇਪਰ ਦਾ $\frac{1}{4}$ ਭਾਗ (35 ਸੈ: ਮੀ: $\times$ 25 ਸੈ:ਮੀ.)

ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵੰਡ:-	ਮੱਥਾ (Elevation)	: 6 ਅੰਕ
	ਪਾਸਾ (Side)	: 6 ਅੰਕ
	ਤਲ (Plan)	: 8 ਅੰਕ
	ਪੈਮਾਨਾ (Scale)	: 3 ਅੰਕ
	ਲਿਖਾਈ (Writing)	: 3 ਅੰਕ
	ਕਾਰਗਜ਼ ਦੀ ਵੰਡ (Division)	: 4 ਅੰਕ
	ਜੋੜ	: 30 ਅੰਕ

ਸਮੇਸਟਰ-1
ਦਸਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ
(ਭਾਗ-II) ਚਿੱਤਰਕਲਾ

ਸਮਾਂ: 4 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ: 50

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ
(Structure of Question Paper)

ਇਸ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੈਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਨੋਟ: ਇਹ ਪੇਪਰ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕ ਵੱਲੋਂ ਨੀਯਤ ਡੇਟਸ਼ੀਟ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਸਤੂ ਚਿੱਤਰਣ (Model Drawing) ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ 30 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ। (ਅ) ਭਾਗ ਵਿੱਚ 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਦੋਨੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਹ 10-10 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ।

ਭਾਗ (ੳ) : ਵਸਤੂ ਚਿੱਤਰਣ (Model Drawing) ਜ਼ਰੂਰੀ

ਅੰਕ: 30

ਸਧਾਰਨ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਚਿੱਤਰਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਨਾ ਹੋਣ, ਇੱਕ ਵਰਗਾਕਾਰ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋ ਗੋਲ ਅਕਾਰ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਸੈਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।

ਕਾਗਜ਼ ਦਾ ਮਾਪ : ਪੂਰੇ ਡਰਾਇੰਗ ਕਾਗਜ਼ ਦਾ $\frac{1}{4}$ ਹਿੱਸਾ (35 ਸੈ: ਮੀ: $\times$ 25 ਸੈ.ਮੀ.)

ਮਾਧਿਅਮ : ਚਾਰਕੋਲ, ਪੇਸਟਲ/ਪਾਣੀ ਰੰਗ/ਕਾਲੀ ਪੈਨਸਿਲ/ਰੰਗਦਾਰ ਪੈਨਸਿਲਾਂ।

ਭਾਗ(ਅ): 1. ਸਕੈਚਿੰਗ ਅਤੇ ਬਣਾਵਟ

ਅੰਕ:10

ਕਲਪਨਾਮਈ ਆਜ਼ਾਦ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਆਪਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਪਸ਼ੂ, ਪੰਛੀ ਅਤੇ ਆਮ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚਿੱਤਰ।

ਕਾਗਜ਼ ਦਾ ਮਾਪ : ਪੂਰੇ ਡਰਾਇੰਗ ਕਾਗਜ਼ ਦਾ $\frac{1}{4}$ ਹਿੱਸਾ (35 ਸੈ: ਮੀ: $\times$ 25 ਸੈ.ਮੀ.)

ਮਾਧਿਅਮ : ਪੈਨਸਿਲ, ਚਾਰਕੋਲ, ਪੇਸਟਲ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਵਾਲੇ ਰੰਗ।

2. ਧਰਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਚਿੱਤਰਨ

ਅੰਕ:10

ਆਪਣੀ ਯਾਦ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਧਰਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਣਾਉਣੇ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰੱਖਤ, ਝੌਂਪੜੀ, ਦਰਿਆ, ਝੀਲ ਪਹਾੜ, ਪਿੰਡ, ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰ ਚਿੱਤਰੇ ਜਾਣ।

ਕਾਗਜ਼ ਦਾ ਮਾਪ : ਪੂਰੇ ਡਰਾਇੰਗ ਕਾਗਜ਼ ਦਾ $\frac{1}{4}$ ਹਿੱਸਾ (35 ਸੈ: ਮੀ: $\times$ 25 ਸੈ.ਮੀ.)

ਮਾਧਿਅਮ : ਪੈਨਸਿਲ, ਚਾਰਕੋਲ, ਪੇਸਟਲ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਵਾਲੇ ਰੰਗ।

ਦਸਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ

ਸਮੇਸਟਰ-II

(ਭਾਗ-1) ਡਰਾਈਂਗ (ਥਿਊਰੀ)

ਸਮਾਂ: 3 ਘੰਟੇ

(ਜਿਊਮੈਟਰੀਕਲ ਅਤੇ ਸਕੇਲ/ਮਕੈਨੀਕਲ ਡਰਾਈਂਗ) ਕੁੱਲ ਅੰਕ: 50

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ

(Structure of Question Paper)

ਅੰਤਰੀਵੀ ਅਕਾਰ (in circulated figures) ਅਤੇ ਠੋਸ ਜਿਊਮੈਟਰੀ (Solid Geometry) ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣਗੇ। ਜੋ 5-5 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਮਕੈਨੀਕਲ ਡਰਾਈਂਗ/ਸਕੇਲ ਡਰਾਈਂਗ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ 30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜਿਊਮੈਟਰੀਕਲ ਡਰਾਈਂਗ

ਅੰਕ:20

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 : ਅੰਤਰੀਵੀ ਅਕਾਰ (Figures) ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣਗੇ।

ਅੰਕ:5-5

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 3 ਅਤੇ 4 : ਠੋਸ ਜਿਊਮੈਟਰੀ (Solid Geometry) ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣਗੇ।

ਅੰਕ: 5-5

ਸਕੇਲ/ਮਕੈਨੀਕਲ ਡਰਾਈਂਗ (Scale/Mechanical Drawing) ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।

5. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦਾ ਮੱਥਾ (Elevation), ਪਾਸਾ (Side) ਅਤੇ ਤਲ (Plan) ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਪੈਮਾਨਾ ਵੀ ਬਣਾਉਣਾ।

ਅੰਕ: 30

(1) ਸਪਾਈਸ ਬੋਤਲ ਰੈਕ

(2) ਡਰਾਈਂਗ ਟੇਬਲ

(3) ਪਟਵਾਰੀ ਜਾਂ ਕਲਰਕ ਡੈਸਕ

(4) ਬਲਾਕ

(5) ਡਿਸਪਲੇ ਸਟੈਂਡ

(6) ਪੈਡਸਟਲ ਬੀਅਰਿੰਗ

(7) ਲਿਫਟਿੰਗ ਆਈ ਬ੍ਰੈਕਟ

ਕਾਰਜ ਦਾ ਮਾਪ: ਪੂਰੇ ਡਰਾਈਂਗ ਪੇਪਰ ਦਾ $\frac{1}{4}$ ਭਾਗ (35 ਸੈ: ਮੀ: $\times$ 25 ਸੈ:ਮੀ.)

ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵੰਡ:-

ਮੱਥਾ (Elevation) : 6 ਅੰਕ

ਪਾਸਾ (Side) : 6 ਅੰਕ

ਤਲ (Plan) : 8 ਅੰਕ

ਪੈਮਾਨਾ (Scale) : 3 ਅੰਕ

ਲਿਖਾਈ (Writing) : 3 ਅੰਕ

ਕਾਰਜ ਦੀ ਵੰਡ (Division) : 4 ਅੰਕ

ਜੋੜ : 30 ਅੰਕ

ਸਮੇਸਟਰ-II
ਦਸਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ
(ਭਾਗ-II) ਚਿੱਤਰਕਲਾ

ਸਮਾਂ: 4 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ: 50

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ
(Structure of Question Paper)

ਇਸ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੈਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਨੋਟ: ਇਹ ਪੇਪਰ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯਤ ਡੇਟ-ਸ਼ੀਟ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵਸਤੂ ਚਿੱਤਰਣ (Model Drawing) ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ 30 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ। (ਅ) ਭਾਗ ਵਿੱਚ 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਦੋਨੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਹ 10-10 ਅੰਕ ਦੇ ਹੋਣਗੇ।

ਭਾਗ (ੳ)

ਵਸਤੂ ਚਿੱਤਰਣ (Model Drawing)

ਅੰਕ: 30

ਸਧਾਰਨ ਤਿੰਨ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠਿਆਂ ਰੱਖ ਕੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਚਿੱਤਰਨ ਕਰਨਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਆਇਤਾਕਾਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਅਕਾਰ ਦੀਆਂ ਗੋਲ ਅਕਾਰ ਵਸਤਾਂ ਹੋਣ।

ਕਾਰਗਜ਼ ਦਾ ਮਾਪ : ਪੂਰੇ ਡਰਾਇੰਗ ਕਾਰਗਜ਼ ਦਾ $\frac{1}{4}$ ਹਿੱਸਾ (35 ਸੈ: ਮੀ: $\times$ 25 ਸੈ.ਮੀ.)

ਮਾਧਿਅਮ : ਪੇਸਟਲ, ਪਾਣੀ ਰੰਗ, ਕਾਲੀ ਪੈਨਸਿਲ।

ਭਾਗ (ਅ)

(1) ਡਿਜ਼ਾਇਨ

ਅੰਕ: 10

ਜਿਊਮੈਟਰੀਕਲ ਅਕਾਰ ਜਿਵੇਂ ਵਰਗ, ਤਿਕੋਣ, ਆਇਤ ਅਤੇ ਚੱਕਰ ਅਕਾਰ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ, ਪੱਤੇ, ਟਾਹਣੀਆਂ ਅਤੇ ਡੋਡੀਆਂ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ। ਫੁੱਲ ਪੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਅਕਾਰ ਵਿੱਚ ਟਰੇਸ ਕਰਕੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।

ਕਾਰਗਜ਼ ਦਾ ਮਾਪ : ਪੂਰੇ ਡਰਾਇੰਗ ਕਾਰਗਜ਼ ਦਾ $\frac{1}{4}$ ਹਿੱਸਾ (35 ਸੈ: ਮੀ: $\times$ 25 ਸੈ.ਮੀ.)

ਮਾਧਿਅਮ : ਪੇਸਟਰ ਰੰਗ।

(2) ਪੋਸਟਰ ਅਤੇ ਲੋ-ਆਊਟ

ਅੰਕ: 10

ਪੋਸਟਰ ਡਿਜ਼ਾਈਨਿੰਗ: ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ, ਸਿਹਤ, ਖੇਡਾਂ, ਪੜ੍ਹਾਈ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਰਵ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਪੋਸਟਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ।

ਜਾਂ

ਲੋ-ਆਊਟ:- ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸ਼ਤਕਾਂ ਅਤੇ ਮਾਸਿਕ ਪੱਤਰਾਂ (ਰਸਾਲਿਆਂ) ਦੇ ਕਵਰ ਚਿੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ।

ਕਾਰਗਜ਼ ਦਾ ਮਾਪ : ਪੂਰੇ ਡਰਾਇੰਗ ਕਾਰਗਜ਼ ਦਾ $\frac{1}{4}$ ਹਿੱਸਾ (35 ਸੈ: ਮੀ: $\times$ 25 ਸੈ.ਮੀ.)

ਮਾਧਿਅਮ : ਪੋਸਟਰ ਰੰਗ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਵਾਲੇ ਰੰਗ।